

Think & Drink ...

met de Vlaamse Europarlementsleden

21 februari – 14u30-17u00

Infobureau EP – Brussel

BEKNOPT VERSLAG

Na een korte [inleiding](#) waarin de context en het opzet van de Thinks & Drinks geschetst werd en de rol en positie van het informatiebureau van het Europees Parlement werd geïdentificeerd, stelden de vier aanwezige Europarlementsleden zich voor aan een ruime dertig betrokkenen en geïnteresseerden uit verschillende verenigingssectoren. In een quasi permanente interactie met het publiek stelden ze hun visie scherp op de twee brede thema's. Is een apart statuut voor middenveldorganisaties zinvol en toepasbaar bij Europees wetgevend werk? Wat is de invloed van Vlaamse Europarlementsleden en op welke manieren kunnen verenigingen daar hun voordeel mee doen? Zijn verenigingen wel voldoende bereid en beslagen om hun stem ook op het Europese niveau te laten horen?

De thema's werden door de Europarlementsleden voorbereid via een schriftelijke bijdrage. Die stelden ze beknopt mondeling voor en vormden de aanzet voor de verdere discussie. Deze bijdrages zijn in onderstaand beknopt verslag verwerkt.

Plaats en aandacht voor verenigingsleven in Europees wetgevend werk? Naar een apart statuut voor civil society in Europa?

Het thema wordt kort ingeleid door moderator Danny Jacobs.

Bart Staes (Groen) bijt de spits af. Hij stelt dat het spanningsveld tussen markt en overheid er voor iedereen is. Vanuit het marktgerichte denken van de Europese Unie word je geduwd in dat idee van economische concurrentie. Over het vaststellen van de economische prioriteiten van de Europese Commissie bijvoorbeeld heeft zelfs het Europees Parlement niets te zeggen. Door de crisis werd deze eenzijdige kijk nog versterkt en staan nu ook de sociale verworvenheden op de helling. Het feit dat we deze weg op gaan, is net omdat het overleg met sociale partners op Europees niveau te kort schiet. Begin oktober 2013 lanceerde de Commissie wel een voorstel over de sociale dimensie van het Economische en de Monetaire Unie. Commissaris Andor stelde een scoreboard voor dat de sociale en werk gerelateerde problemen zou opvolgen om een beter zicht te krijgen op de situatie, maar kan lidstaten niet verplichten in te grijpen omdat dit geen Europese bevoegdheid is. Daarnaast probeert hij ook de sociale dialoog te versterken, maar dit is vooral van toepassing voor de sociale partners en minder voor het brede middenveld. Het blijft in eerste instantie aan het verenigingsleven om over die invloed van dit marktgericht denken op hun organisaties te waken. Een aantal diensten die verenigingen aanbieden, heeft inderdaad een economische waarde, maar toch ook een zeer sterke sociale, maatschappelijk verbindende dimensie. Europa moet vermijden dat organisaties

geduwd worden in een logica die hen vreemd is. Marktgericht denken heeft zijn plaats, maar niet in alle organisaties. Neem nu de **Europese richtlijn rond openbare aanbestedingen**. Als je als vereniging een aankoop moet doen boven een bepaald bedrag, moet je dat volgens strakke Europese regels doen die zuiver economisch zijn. Maar wat als je als vereniging ook met andere aspecten wil rekening houden zoals sociale impact of eerlijke handel? Het Europees Parlement zorgde er begin dit jaar voor dat ook duurzaamheidscriteria zoals milieu, sociale aspecten en fair trade het eindelijk halen op de laagste prijs. De aanbestedingsprocedures kunnen ook ingezet worden om te werken aan de integratie van kansengroepen en bepaalde aanbestedingen kunnen ook voorbehouden worden voor bedrijven in de sociale economie. Bart Staes benadrukt dat de Europese groenen ook al jaar en dag aandringen op een kaderrichtlijn voor diensten van algemeen belang.

Wat betreft de **staatssteun** moet de overheid erover waken dat ze niet altijd met dezelfde spelers werkt. Ze moet zien wanneer een bepaald potje nuttig kan zijn voor een organisatie en die daarop wijzen. Ze kan verenigingen begeleiden bij die aanvraag, al moet ook Europa inspanningen doen om de rompslomp te vereenvoudigen. Sinds de fraudeschandalen in de jaren negentig die de commissie-Santer tot aftreden dwongen, is de controle begrijpelijkerwijs heel strikt. Maar de slinger lijkt nu naar de andere kant over te slaan. Maar 80 procent van de Europese middelen wordt mee beheerd door nationale en regionale overheden. Als Europa weet dat de Vlaamse administratie toeziet op die aanvragen, dan zou die garantie toch moeten volstaan. Dat zou voor verenigingen een pak comfortabeler zijn. Dat brengt ons bij de eigenheid van het middenveld. Een eigenheid die nu op Europees vlak quasi niet gevaloriseerd wordt. Het moet volgens mij wel mogelijk zijn om een apart statuut te voorzien voor het middenveld zoals wij dat kennen, of op zijn minst uitzonderingen te voorzien in bestaande wetgeving. Hoe dit statuut er dan moet uitzien is evenwel aan het verenigingsleven zelf om te bepalen. Allicht is een stapsgewijze aanpak het beste. Zo zou bijvoorbeeld het inzetten van vrijwilligers – toch een gegeven dat eigen is aan verenigingen – erkend kunnen worden als **cofinanciering bij Europese projectsubsidies**. Want veel middenveldorganisaties struikelen over de regel van de cofinanciering, waarbij er naast Europese en nationale overheidsmiddelen ook een eigen inbreng van de organisatie moet zijn. Voor veel middenveldorganisaties zit hun kapitaal niet in centen maar in vrijwilligers, in mensen dus. Een koepel van Welsche organisaties heeft op dat vlak enkele jaren geleden een grote overwinning geboekt. Ze zijn erin geslaagd om voor subsidies van het Europees Sociaal Fonds te argumenteren dat hun eigen inbreng de inzet was van hun vrijwilligers. Dat model zou men breder kunnen toepassen. Het komt ook het zelfrespect van die organisaties ten goede, omdat hun eigenheid zo gevaloriseerd wordt. **Philippe De Backer (open VLD)** stelt dat hij grotendeels het betoog van Bart Staes kan volgen. Hij voegt eraan toe dat zijn vertrouwen in middenveldorganisaties vaak groter is dan in overheden. Anderzijds zijn de Europese regels er ook niet zomaar en is het normaal dat verenigingen die sterk aanleunen of afhankelijk zijn van overheidssubsidies aan bepaalde regels moeten voldoen. Hij is in principe akkoord met een lijst van Diensten van Algemeen Belang maar stelt dat zijn lijst allicht een pak korter zal zijn dan die van Bart Staes. Zo zitten m.b.t. staatssteun verenigingen in een grijze zone. Van een apart statuut is hij geen voorstander. Hij ziet meer heil in het kijken naar het type activiteiten die een vereniging opzet dan naar hun missie, doelstellingen of organisatiestructuur. Over de grote bureaucratie en de nood aan cofinanciering zit hij ongeveer op de lijn van Bart Staes. De bureaucratie moet verminderd kunnen worden en ook manieren om niet-financiële ondersteuning te honoreren als cofinanciering moet bekeken worden. **Saïd-El-Khadraoui (SP.A)** merkt vooreerst op dat de gevoeligheid voor de eigenheid van het verenigingsleven en voor wat ze doet, niet in heel Europa even groot is. Daarbij komt dat 'civil society' een enorm divers veld is. Dit

maakt het ontwikkelen van een apart statuut heel moeilijk, zo niet onmogelijk. Sectoraal zijn er wellicht wel mogelijkheden. Zo hebben mutualiteiten een apart statuut in wetgeving over gezondheidszorg en ook in sociale economie zijn er stappen gezet. Procedures en bureaucratie bij subsidies zijn normaal, daar moet altijd een evenwicht gezocht worden tussen te laks en te streng. Hij ziet een meer haalbare oplossing in het bijstaan van verenigingen bij het opstellen van Europese subsidiedossiers. **Jonathan Stabenow (medewerker Ivo Belet)** stelt dat ook voor hem een apart statuut onhaalbaar is, omwille van de al genoemde redenen. Er moet wel meer rekening kunnen gehouden worden met de (vaak nobele) achtergrond en doelstellingen van waaruit verenigingen activiteiten organiseren.

Discussie

Dat je als middenveldorganisatie de ene keer als overheid en de andere keer als bedrijf bekeken wordt, vindt Philippe De Backer logisch, aangezien je daar als middenveld tussen zit. Het kan ook helpen als verenigingen meer los komen van overheden en hun subsidies. Bart Staes denkt dat een goeie lijst van Diensten van Algemeen Belang, toch deels, klaarheid kan scheppen bij geschillen of je als vereniging nu 'overheid' of 'markt' bent. Nefast voor het opstellen van deze lijst, en meteen ook de hoofdreden waarom ze er nog niet is, zijn de vele interpretatiemogelijkheden. De EC is er al jaren mee bezig, maar het komt er niet van. Bart Staes merkt dat iedereen rond de tafel het eens is dat dit een stap in de goeie richting zou zijn. Hij ziet dan ook een kans eens de nieuwe commissaris bekend is. Het lijkt zinvol om de kandidaat-commissaris die bevoegd zal zijn voor deze thematiek daarop te bevragen. 'de Verenigde Verenigingen' kan helpen om die vragen voor te bereiden en scherp te krijgen.

In verband met subsidies en mogelijke niet-financiële cofinanciering geeft iemand het voorbeeld van de European Youth Foundation van de Raad van Europa. Daar zitten ook vrijwilligersvertegenwoordigers mee aan het stuur. Het valt te bekijken of dit ook in het EUprogramma Youth In Action mogelijk is. Bart Staes benadrukt nog dat niet alle rompslomp bij het aanvragen van Europese subsidies met Europa te maken heeft. We mogen namelijk niet vergeten dat 80% van de subsidies in co-beheer zijn met lidstaten of regio's zoals Vlaanderen. Iemand wijst ook op mogelijk ongewenste gevolgen van het sterk vereenvoudigen van Europese subsidieaanvragen, namelijk veel meer aanvragen die meer ambtenaren vergen om ze op te volgen én meer geweigerde aanvragen.

Verschillende aanwezigen komen terug op het onderscheid tussen activiteiten en doelstellingen van een vereniging, waarbij ze pleidooi houden om toch naar de doelstellingen te kijken. Verenigingen zijn waardengedreven, bedrijven zijn winstgedreven. Het verschil is er overduidelijk, maar als je naar activiteiten kijkt, is het onderscheid moeilijk te maken. Iemand stelt dat de interpretatie m.b.t. wat al dan niet staatssteun is, in essentie teruggaat tot de oorspronkelijke Europese verdragen. Dat is dus een bijzonder fundamenteel probleem dat ook niet zomaar te verhelpen is.

Een laatste tussenkomst hekelt het feit dat achtergronden en schema's van Europese subsidies altijd economisch van inslag zijn. Een nieuwe commissie zou er moeten werk van maken om die vaste kaders te vernieuwen en te diversifiëren.

Verenigingen en Vlaamse Europarlementsleden: samen sterk?

Jonathan Stabenow (medewerker Ivo Belet) stelt dat het samenspel tussen middenveld en politiek, de sociale en civiele dialoog, voor CD&V één van de wezenlijke onderdelen van de politiek is. Politiek bedrijven is in zijn ogen synoniem van overleg met de betrokken middenveldbewegingen.

Verenigingen staan per definitie dicht bij de basis, weten wat er leeft en beschikken over veel nuttige terreinkennis. Participatie van de verenigingen is daarom fundamenteel om een breed draagvlak te creëren voor soms moeilijke beslissingen. Het is zaak dat dit overlegproces zo doeltreffend mogelijk verloopt. Verenigingen moeten het beleid inspireren, hun inbreng moet effectief zijn, en de beleidsmakers moeten op basis van deze input hun verantwoordelijkheid opnemen en knopen doorhakken.

Op Europees niveau loopt het overleg met het middenveld nog vaak met horten en stoten. Er is nog geen volwaardige Europese burgermaatschappij, en dat bemoeilijkt de inbreng vanuit het middenveld. Bovendien zijn de procedures en de besluitvorming doorgaans zeer complex. Maar de recepten blijven dezelfde: het middenveld heeft waardevolle expertise en concrete ervaringen in huis over veel dossiers die in het Europees Parlement op tafel komen. Zoals: de modernisering van de overheidsopdrachten, het Europese Fonds voor hulp aan de minstbedeelden, het Europese asielsysteem. We engageren ons hierbij als Europarlementslid om de input van het middenveld ook de komende legislatuur mee aan boord te nemen.

Voor verenigingen zijn er momenteel **verschillende toegangswegen**. Sommige zijn al sterker ontwikkeld dan andere. Zo is er de Europese sociale dialoog. Daarnaast betreft de Europese Commissie structureel het middenveld bij de beleidsvoorbereiding via publieke raadplegingen. Daarnaast zijn er vele informele wegen, die sommigen al makkelijker bewandelen dan anderen. Het Vlaams Europees Verbindingsagentschap (**VLEVA**) speelt ook een grote rol bij informatieverstrekking en het organiseren van debat. Ook het **informatiebureau van het EP** organiseert geregeld briefings over hele specifieke dossiers. De Europarlementsleden zelf krijgen graag zo concreet mogelijke info van verenigingen. Op die manier kunnen ze zelfs de hearings over bepaalde dossiers actief mee voorbereiden. In zijn resolutie van 23 oktober jl. over het Europees Semester stelt het EP overigens dat de lidstaten hun nationale parlementen, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld actief moeten betrekken bij het proces van dat Europees semester als geheel, en met name ten aanzien van de nationale hervormingsprogramma's. Het Parlement wil ook van de Commissie dat ze die betrokkenheid van het middenveld garandeert. Het Europees Parlement benadrukt ook dat de toewijding en de betrokkenheid van alle belanghebbenden bij de ontwikkeling van de noodzakelijke hervormingen cruciaal is voor het succes ervan.

Voor verenigingen impliceert dit natuurlijk een permanente follow-up van het Europees beleid en een snelle reactie. Middenveldorganisaties kunnen elkaar bij dit proces versterken. Laten we verder bouwen op de goede praktijkgevallen van de aflopende legislatuur. Verschillende organisaties zijn erin geslaagd om rond specifieke beleidsdossiers de krachten te bundelen en een gestructureerd overleg met de Europarlementsleden op poten te zetten. Via het Verbindingsbureau en het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) is er geregeld overleg met de middenveldorganisaties. Dat overleg kunnen we zeker nog intensifiëren. **Saïd-El-Khadraoui (SP.A)** voegt eraan toe dat alle Europarlementsleden zich (noodgedwongen) specialiseren. Dit kan ook je impact vergroten, onafhankelijk of je een Duits of Belgisch Europarlementslid bent. Hij ziet de rol van verenigingen vooral in het zicht hebben op de specialisaties en vervolgens het alert houden van de verschillende

Europarlementsleden. Hij wijst ook op het bestaan van meerdere thematische 'intergroups'. Het valt te onderzoeken of er geen dergelijke intergroup kan opgestart worden rond aspecten van het verenigingsleven. Hij volgt Jonathan Stabenow om als verenigingsleven zo concreet mogelijk in te spelen op en deel te nemen aan ad hoc briefings. **Philippe De Backer (Open VLD)** stelt dat iedereen toegang heeft tot de Europarlementsleden. Soms voelt hij zich zelfs bijna ombudsman. Hij vindt participatie uitermate nuttig, maar zegt klaar en duidelijk dat dit niet betekent dat hij het er persé mee eens is en in bv zijn stemgedrag zal aanpassen. Verenigingen in Vlaanderen botsen op de formele weg ook op problemen die te maken hebben met de Belgische staatsstructuur. Er zijn dus voldoende kanalen voor het middenveld om invloed uit te kunnen oefenen op de Europese instellingen. Belangrijke vereiste is wel dat de Vlaamse overheid de wensen en noden van het middenveld mee kanaliseert naar het Europese niveau. Het is een oproep om onze stem daarover zeker bij de Vlaamse overheid te laten horen. **Bart Staes (Groen)** voegt eraan toe je in het Europees Parlement niet gevangen zit tussen meerderheid en oppositie. De politieke cultuur is er één van met argumenten dingen verwezenlijken. En dat lukt ook als je van een kleine politieke groep bent. Er wordt naar je geluisterd omwille van je opgebouwde kennis en expertise, en al zeker als je (schaduw)rapporteur bent, want dan kan je echt bepalen welke richting de wetgeving uitgaat. In het nationale en regionale parlement ben je beperkt door het spel tussen meerderheid en oppositie. Voor verenigingen uit het middenveld is het niet moeilijk om te volgen wat er in het Europees Parlement gebeurt. Dat is heel transparant. Alles staat op de website, de commissies zijn openbaar. Voor de Raad van Ministers is het veel moeilijker om te weten welke stelling jouw minister er verdedigt. Het is door de druk van de publieke opinie dat België vorig jaar tegen het advies van de administratie in gestemd heeft in Europa voor een tijdelijk verbod tegen bepaalde pesticiden om de bijensterfte tegen te gaan. Hier is dat uitzonderlijk, in Denemarken is dat een courante praktijk. Hoe transparanter, hoe beter het middenveld er kan op inspelen. Er zijn nu inderdaad al instanties als het Economisch en Sociaal Comité, en ook het Comité van de Regio's, die als tussenliggend niveau fungeren, maar ze spelen niet de rol die ze zouden kunnen spelen. Dat zou veel krachtiger georganiseerd kunnen worden. In Vlaanderen worden er verdienstelijke pogingen gedaan door het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA), dat overlegmomenten inlast en informatie doorgeeft aan de Europarlementsleden. Ze steken ook af en toe een waarschuwend vinger op naar ons, zodat we rekening houden met de neveneffecten van bepaalde wetgeving. Wel stellen we vast dat niet alle sociale partners, noch het brede verenigingsleven vertegenwoordigd worden door VLEVA. Misschien zit daar nog een opportuniteit die benut kan worden? Volgens het Verdrag van Lissabon moet er van bij de voorbereiding van de nieuwe wetgeving, van bij de eerste letter van een ontwerprichtlijn, contact zijn met de belanghebbenden, met het middenveld dus. Zo vermijd je wetgevend werk vanuit de ivoren toren. Daarom moet je dat middenveld ook organiseren. In die zin is Vlaanderen uitzonderlijk. Dit middenveld probeert de besluitvorming mee te beïnvloeden. Als dat in transparantie en overleg gebeurt, is dat alleen maar een goede zaak. Ik ben dan ook fervente voorstander van een **meer structureel overlegplatform** waarbij het brede middenveld, georganiseerd op EU-niveau, als bevoorrechte gesprekspartner zijn insteek geeft, telkens de Europese Commissie met een voorstel wil komen dat zijn weerslag heeft op het werk van het brede middenveld. Voor een overleg met Vlaamse Europarlementsleden lijkt het me zinvol samen te werken met VLEVA. Met het Verdrag van Lissabon werd ook het Europees Burgerschapsinitiatief opgestart dat burgers de mogelijkheid geeft om een thema op de agenda van de Europese Commissie te zetten. Daarbij moet de Europese Commissie officieel reageren. Verenigingen kunnen hier op inspelen en hun schouders zetten onder gelijkaardige initiatieven. Tot slot organiseren

organisaties als Boerenbond, Voka en VBO op heel regelmatige basis in samenwerking met het informatiebureau sessies waarop ze heel concrete knelpunten bespreken. Dit blijkt een zeer effectieve werkwijze.

Jonathan Stabenow deelt nog mee dat het Europees Parlement in een recente resolutie over vrijwilligerswerk en vrijwilligersactiviteiten accentueert dat het nodig is, om in samenwerking met de Europese vrijwilligersorganisaties, -verenigingen en -netwerken, een gecentraliseerd Europees portaal in het leven te roepen. Dat forum moet dienst doen als een pan-Europees platform, met een gegevensbank van goede praktijken op het gebied van vrijwilligerswerk (inclusief grensoverschrijdende acties), en met informatie over de beschikbare programma's.

Discussie

Een paar aanwezigen erkennen inderdaad de transparantie van de Europese werkzaamheden, maar het is veeleer de techniciteit van de dossiers die ervoor zorgt dat vele verenigingen Europees minder slagkracht ontwikkelen. Saïd-El-Khadraoui vindt dat VleVA daar deels kan in helpen, maar eigenlijk toch vooral een 'voelspriet' is en moet zijn, maar betoogt dat Europese koepels van gelijkgezinden het effectiefst werken. Die kunnen een min of meer gestructureerde lobby opzetten. Iemand van de Permanente Vertegenwoordiging (PV) licht hun werkwijze toe. Ze baseren zich voornamelijk op de plannen van de EC die vervolgens doorgespeeld worden naar de administraties. Dan volgt een intern proces. Soms organiseert VLEVA samen met de PV events. De wisselwerking en het doorgeven naar het federale niveau is vaak moeilijk. Hij is geen voorstander van extra informatiekanalen naast alle bestaande. Saïd-El-Khadraoui voegt toe dat het inderdaad de moeite loont om agenda's van de EC in de gaten te houden, evenals thematische groenboeken. Zo ben je zeker dat je in een vroeg stadium 'mee' bent. Jos Bertrand (informatiebureau) vindt het een meerwaarde voor iedereen als ook ambtenaren van de EC aanwezig zijn bij briefings of discussies over 'hun' topics. Een andere suggestie is om een structurele samenwerking op te starten tussen de Strategische adviesraden in Vlaanderen en VLEVA. Dit is bijzonder zinvol, zeker voor thema's waar Europa sterk op weegt. Tot slot wordt er opgemerkt dat er geen enkele commissaris bevoegd is voor burgerparticipatie. Er is dus geen gesprekspartner in de EC daarover. Ook het Europees burgerinitiatief zit blijkbaar nog vol drempels waaraan iets kan en moet gedaan worden.

Wordt zeker vervolgd:

- 'de Verenigde Verenigingen' bespreekt met het informatiebureau de modaliteiten, timing en thema's voor het opzetten van briefings over thema's die relevant zijn voor het verenigingsleven. Alsook voor de installatie van een zesmaandelijks gestructureerd overleg met Vlaamse Europarlementsleden, mogelijk in samenwerking met VleVA.
- De hoorzittingen met de nieuwe Europese Commissarissen vinden waarschijnlijk plaats in september. De Europarlementsleden engageren zich om concrete insteken vanuit 'de Verenigde Verenigingen' mee te nemen in hun voorbereidingen. Daartoe wordt in september een nieuw overleg georganiseerd.
- 'de Verenigde Verenigingen' neemt en trekt -in samenwerking met de Europese koepel ENNA- het initiatief om tot een 'intergroup verenigingen' te komen in het EP.
- 'de Verenigde Verenigingen' neemt en trekt -in samenwerking met de Europese koepel ENNA- het initiatief om de bestaande kaders rond cofinanciering bij Europese subsidies te herbekijken.

- 'de Verenigde Verenigingen' organiseert een kennismakingsmoment voor verenigingen over werking, samenstelling en mogelijke samenwerkingen met de PV in Vlaanderen.